

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Přeštice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Přeštice se nachází v centrální části Plzeňského kraje. Spolu s dalšími 14ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. Stručně lze SO ORP Přeštice charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 30 obcí (což je velikost přibližně odpovídající průměru kraje);
- v dotčeném území žije celkem 22.203 obyvatel, z toho 7.214 v jádrovém městě;
- rozlohou ca 271 km² se řadí do pětice nejmenších obvodů.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Plzeňském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Přeštice	30	22203	7214	271
Klatovy	44	50751	22424	906
Nýřany	54	53949	7126	628
Horšovský Týn	18	14276	4984	289
Blovice	19	11759	4153	223
Domažlice	58	40296	11104	763
Horažďovice	20	12010	5526	259
Kralovice	44	22283	3502	659
Nepomuk	26	11713	3804	309
Plzeň	15	185275	167472	261
Rokycany	68	47770	14013	575
Stod	24	22774	3705	259
Stříbro	24	16901	7830	431
Sušice	30	24579	11270	781
Tachov	27	36148	12595	948
Průměr za kraj	33	38179	----	504

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 22.000 až 22.500 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Moravský Krumlov, Slavkov u Brna, Soběslav, Kralovice, Sedlčany, Chotěboř);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 29 až 30 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Sokolov, Hořice, Sušice, Nové Město na Moravě, Uherský Brod, Zlín).

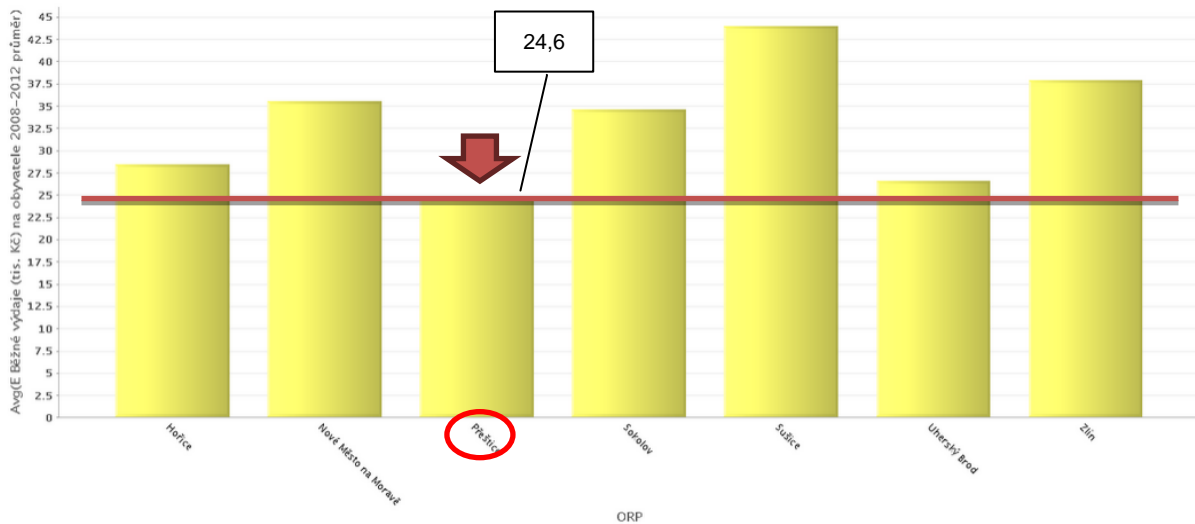
2. Ekonomická výkonnost

Při pohledu na ekonomickou výkonnost je zajímavé se u SO ORP Přeštice blíže podívat na **úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. U běžných výdajů obvod zaznamenal sestupnou tendenci v období 2008-2011. U kapitálových výdajů pak snižování nastalo s jednoročním zpožděním – v roce 2009, ale již v roce 2012 byl pokles vyrovnán zvýšením hodnoty kapitálových výdajů. Přesto má přeštický obvod nejnižší průměrné hodnoty ve skupině SO ORP (dle kritéria počtu

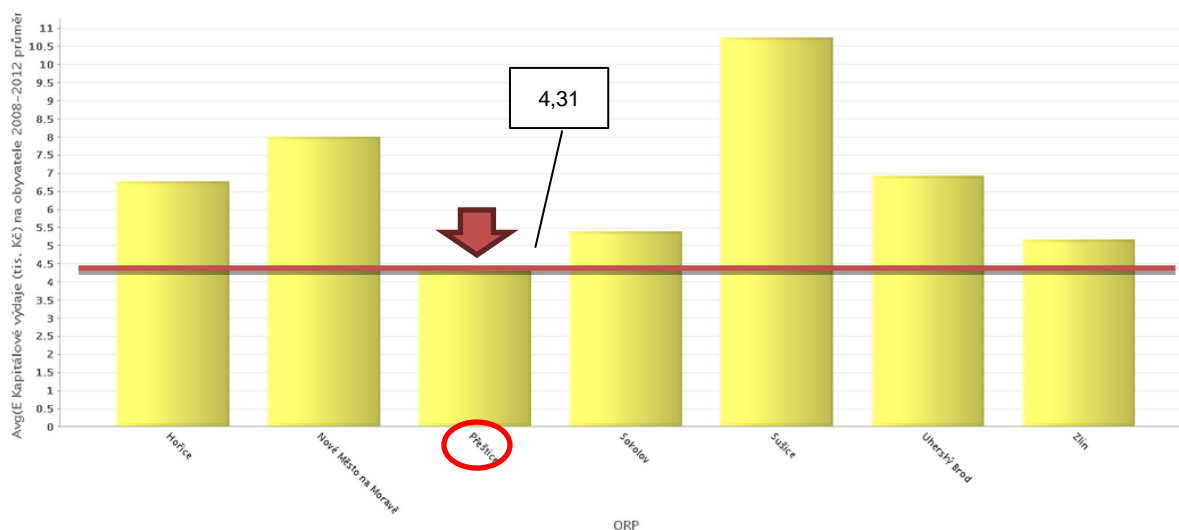
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

obcí), a to 24,6 tis. Kč/obyv./rok u běžných výdajů a 4,31 tis. Kč/obyv./rok u kapitálových výdajů.

Obrázek 1: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 – 30) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

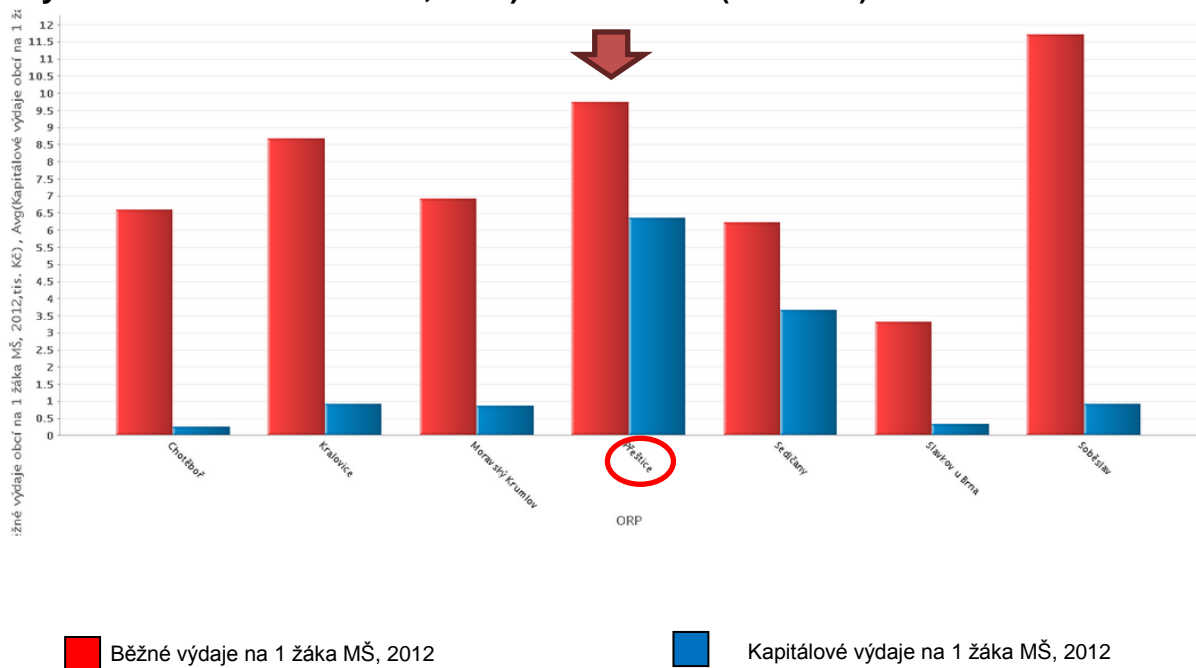
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 – 30) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

Mezi ukazateli předškolního a školního vzdělávání zaujme porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Z hlediska kapitálových výdajů na žáka MŠ drží přeštický obvod prvenství ve skupině s hodnotou 6,36 tis. Kč/žáka. U běžných výdajů na žáka MŠ (9,75 tis. Kč/žáka) obsadil druhou příčku za SO ORP Soběslav. Situaci znázorňuje obrázek 3.

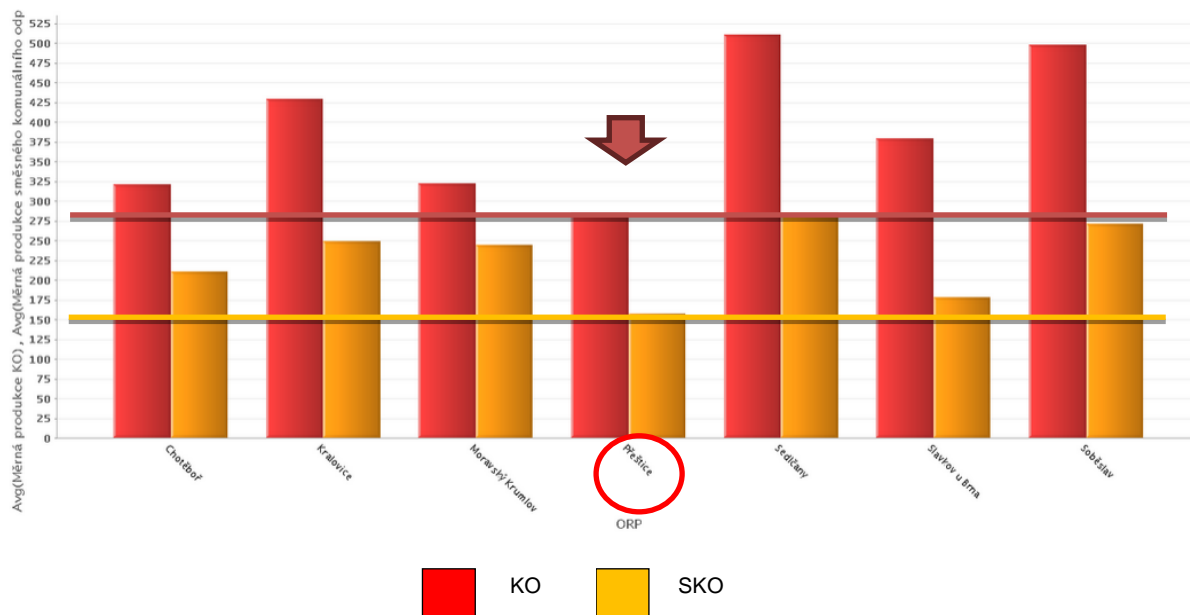
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22 – 22,5 tis.) na žáka MŠ (v tis. Kč)

4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu** (dále KO a SKO). Produkci KO i SKO je SO ORP Přeštice na posledním místě ve srovnávané skupině obvodů (dle kritéria počtu obyvatel) s celkovou výší KO ca 284 t/1.000 obyv. a SKO ve výši ca 157 t/1.000 obyv. Obdobně je tomu tak i v případě výběru kritéria počtu obcí pro výběr skupiny. Viz obrázky 4 a 5, kde červená, resp. oranžová linie značí dosaženou úroveň přeštického obvodu z hlediska produkce KO, resp. SKO.

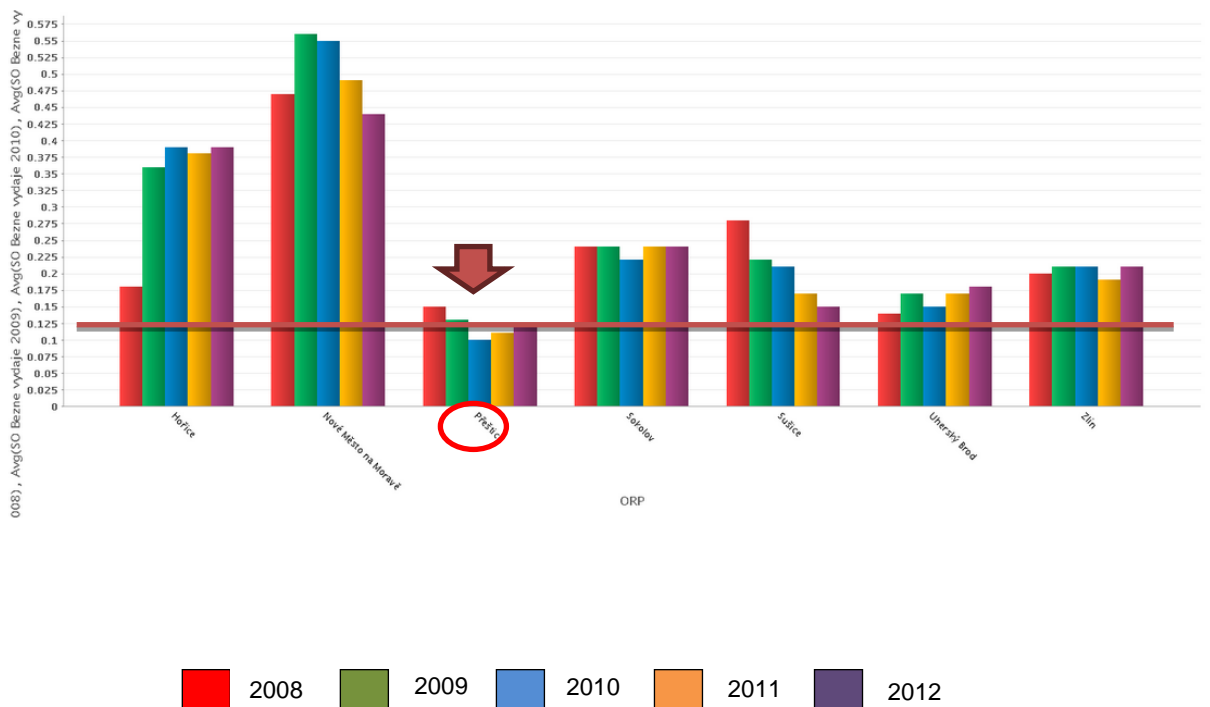
Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 22 – 22,5 tis; v tunách/1.000 obyv.)

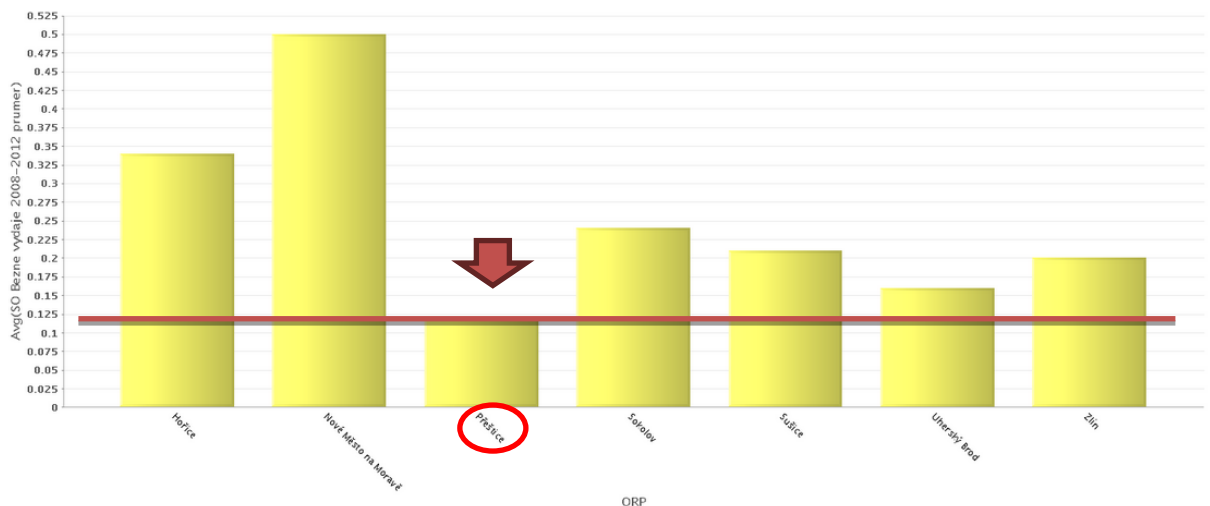
5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Přeštice dosahuje nejnižších hodnot v celém sledovaném období (výjimku tvoří r. 2008) u vybraného vzorku SO ORP (v průměru 0,12 tis. Kč/obyv./rok). To potvrzuje i průměr, který je nejnižší ve skupině. Jejich absolutní výše se pohybovala mezi 0,10 a 0,15 tis. Kč/obyv./rok. Situaci znázorňují obrázky 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 – 30) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 – 30) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP PŘEŠTICE	
základní charakteristika	<p>správní obvod ORP Přeštice disponuje v Plzeňském kraji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5. nejmenší rozlohou • průměrným počtem obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • SO má nejnižší hodnoty průměrných běžných a kapitálových výdajů na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • 1. místo z hlediska kapitálových výdajů na žáky MŠ a 2. místo z hlediska běžných výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO měl nejnižší měrnou produkci KO i SKO ve skupině
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele, které mají víceméně stabilní výši

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad